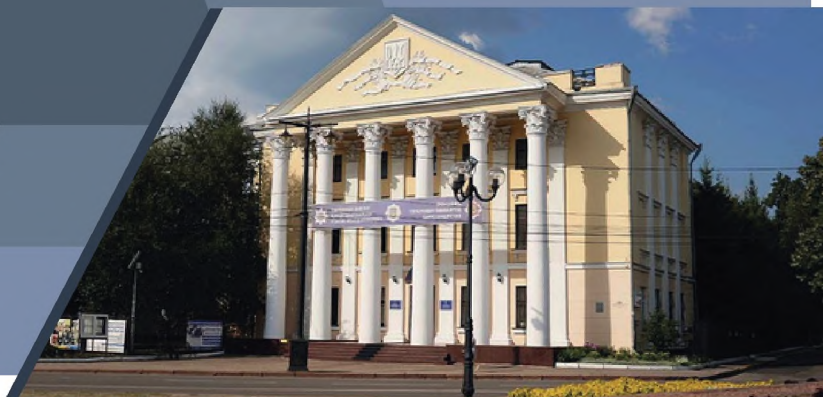

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ДИСКУСІЙНОЇ ПЛАТФОРМИ

«ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВІЙНИ»

21 листопада 2025

ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ, СОЦІОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської науково-дискусійної платформи
ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВІЙНИ

21 листопада 2025 року

м. Кропивницький

Гуманітарна політика в умовах війни: матеріали Всеукраїнської науково-дискусійної платформи (в авторській редакції), (м. Кропивницький, 21 листопада 2025 року). Кропивницький, 2025. 387 с.

*Затверджено Вченою радою
Донецького державного університету внутрішніх справ
(протокол № 6 від 24 грудня 2025 року)*

Публікується за матеріалами Всеукраїнської науково-дискусійної платформи «Гуманітарна політика в умовах війни», 21 листопада 2025 року. Збірник містить тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-дискусійної платформи «Гуманітарна політика в умовах війни», яка відбулася 21 листопада 2025 року на базі Донецького державного університету внутрішніх справ.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників закладів освіти й наукових установ, здобувачів вищої освіти юридичного і правоохоронного напрямів, а також на тих, хто цікавиться питаннями значення та ролі гуманітарної політики в умовах війни, пріоритету особистості, прав і свобод, цінностей демократії, толерантності та відповідальності. Матеріали збірника опубліковані в авторській редакції.

ЗМІСТ

ВСТУПНІ СЛОВА	20
 ПЛАТФОРМА 1.	
ГУМАНІТАРНА БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	
АБДЕЛЬ ФАТАХ Анна ПРАВА ДІТЕЙ У ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ: ПРОБЛЕМИ РЕКРУТАЦІЇ, ОСВІТИ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ	25
БАДАК Максим ЗАХИСТ ПРАВА НА ОСВІТУ В УМОВАХ ВІЙНИ	28
БАЛЮК Гліб, ЮНІНА Марина ЗАХИСТ ПРАВ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	30
БЕЗУСА Юлія ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ГЕНЕАЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	32
БОНДАРЕНКО Артем, ХИТРОВСЬКИЙ Дмитро ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ	34
БУЛГАКОВА Олена, ХАЧАТРЯН Тігран ЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕТНОПОЛІТИКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ	36
ВАСІНА Анна, СІРКО Вікторія ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	38
ДЖУНЬ Софія, ГОРБАЧ-КУДРЯ Іванна ПАРАДИГМА НОРМ, ЩО ДЕТЕРМІНУЮТЬ СТАТУС ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	40
ДИШЛЕВА Евеліна, БОГУЧАРОВА Олена ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ КОМУНІКАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	42

ІВАСІВ Соломія, БАГРІЙ Вікторія СПОРТ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ І ПРОФІЛАКТИКИ КОНФЛІКТІВ У МІЖСОБИСТІСНИХ ТА МІЖГРУПОВИХ ВІДНОСИНАХ	109
ІВАЩЕНКО Сергій, СТОРОЖЕНКО Аліна ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	111
КАРПОВА Дарина, КАРПОВ Артем ОСВІТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ В СУСПІЛЬСТВІ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ВІДБУДОВИ	113
КВАША Олександр ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ОСНОВА СТАВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ	115
КОЗЕНКО Юлія, КОМАР Таїсія ПРОБЛЕМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ	117
КОЛДАШОВ Артур ПРОБЛЕМА ПРОТИДІЇ ПРОЯВАМ МОБІНГУ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ	119
КОМИХ Наталія РЕФЛЕКСІЯ ДОСВІДУ З РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ «БЕЗПЕКА ГРОМАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»	121
КОНДРАТЮК Дар'я, МАКАРЕНКО Олександр ФОРМУВАННЯ СТІЙКОГО СУСПІЛЬСТВА ЧЕРЕЗ ГУМАНІТАРНУ СФЕРУ: ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ ТА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЯК ФУНДАМЕНТ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	123
КОСТЯНА Марія, РАДУЛ Ірина АСЕРТИВНА ПОВЕДІНКА У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	125
КУПРІЙ Тетяна ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В ОСВІТІ	129

3. Семиченко В. А. Психологія особистості. К. : Видавець Ешке О.М., 2017. 427 с.
4. Титаренко Т. М. Життєві домагання і професійне становлення особистості практичного психолога. *Практична психологія та соціальна робота*. 2013. № 4. С. 21–23.
5. Чепелєва Н. В. Теоретичне обґрунтування моделі особистості практичного психолога. *Психологія. зб. наук. праць*. К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова. Вип.ІІІ. 2018. С.35–41.
6. Медведева С. А. Асертивність майбутніх практичних психологів: досвід вивчення. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики: міжвузівський зб. наук. пр.* / ред. кол. : В. П. Бех, К. Ю. Богомаз, Л. Ф. Бурлачук та ін. ; гол. ред. О. Л. Скідін. Одеса: Астропринт, 2018. Вип. 39–40. С. 234–240.
7. Герасіна С.В. Асертивна поведінка як передумова формування почуття власної гідності та самоповаги студентської молоді. *Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць. К.-ПНУ імені Івана Огієнко, Інститут психології ім. Г.С. Костюка*. Випуск 10. 2010. С. 139–149.
8. Бех І.Д. Духовна енергія вчинку. *Освіта і управління*. 2010. №1. С. 51–58.

Купрій Тетяна
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В ОСВІТІ

Поява поняття людського капіталу пов'язана з переходом людства до якісно нового етапу інноваційного суспільства. Цей період зв'язаний з формуванням, розповсюдженням та використанням знань. Індивідуальні навички і уміння людини, уміння адаптуватися до постійно змінливих умов, а також висока кваліфікація стає провідним ресурсом. Інвестиції в інтелектуальний капітал перетворюються в найбільший ефективний спосіб розміщення ресурсів.

Одним із перших, хто звернув увагу на грошову вартість властивостей людини ще XVII в. був У. Петті, англійський статистик і економіст, який вважав, що багатство суспільства залежить від характеру занять людей та його здібностей до праці. Також ідея людського капіталу розглядалася у роботах А. Сміта, К. Маркса, Ф. Енгельса, Дж. Мілля та інших вчених. Освіта та її носії стають більш важливими в сукупності процесів, які забезпечують інтелектуальну конкуренцію. Знання перетворюється на фундаментальний ресурс. А от мати у своєму розпорядженні необхідні ресурси у визначений час та у визначеному місці, - створює ключ до створення нового знання, розвиток нових навичок, які підтримують чи розширюють конкурентні переваги.

Нематеріальне джерело доходу є елементом капіталу у вигляді людини та її інтелектуальних здібностей як ціннісне накопичення. Сам термін був уведений у наукове середовище володарем Нобелівської премії Т. Шульцем у 1960-х

роках. Визначення трактує: «Усі людські ресурси та здібності є або вродженими, чи набутими. Кожна людина народжується з індивідуальним комплексом генів, що визначає його вроджений людський потенціал. Набуті людиною цінні якості, які можуть бути посилені відповідними внесками, ми називаємо людським капіталом».

Одним з ключових суб'єктів освітнього, конкурентоздатного процесу є здобувач освітніх послуг. Студент є елементом людського капіталу, оскільки він є носієм знань, навичок та здібностей, які формуються у процесі навчання та надалі використовуються у професійній діяльності. Освіта студента розглядається як інвестиція у його людський капітал, що підвищує його майбутню продуктивність та дохід. Таким чином, студент є потенційним людським капіталом.

Освіта – це інвестиція, яка збільшує продуктивність людини. Інвестиції у студента у вигляді освіти, охорони здоров'я та інших форм розвитку спрямовані на підвищення його майбутньої віддачі. Отримані у вузі знання та навички роблять студента більш кваліфікованим та адаптивним до змін, що дозволяє йому робити внесок у економічне зростання суспільства. Людський капітал студента є як його особистим активом, і активом суспільства, оскільки він сприяє загальному розвитку і оцінюється за якісними показниками, такими як рівень освіти, когнітивні навички та стан здоров'я.

Формування ціннісних та смислових орієнтацій суб'єкта освіти, що підтримують відчуття контролю над своїм життям, його змістовним наповненням сприяє розвитку соціальних навичок для ефективного спілкування та підтримки в суспільстві.

Список використаних джерел

1. Becker G.S. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis. 2d ed. New York: Columbia University Press for the NBER, 1975.
2. Schultz T. Investment in Human Capital // Economic Growth. an American. Problem. Englewood Cliffs, 1964.

Тетяна Огаренко

Центральноукраїнський національний технічний університет

ОСВІТА ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ РЕСУРС НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ: МОВНИЙ ВИМІР

В умовах сучасних геополітичних викликів освіта є не лише сферою передачі знань – вона стала стратегічною основою національної безпеки та стійкості держави. Україна, що тривалий час протистоїть зовнішній агресії та інформаційним атакам, особливо глибоко усвідомлює значення освіти у формуванні громадян, здатних захищати незалежність, культурний простір і право на власну ідентичність. У цьому контексті мовний аспект освітнього процесу стає ключовим компонентом національного спротиву.